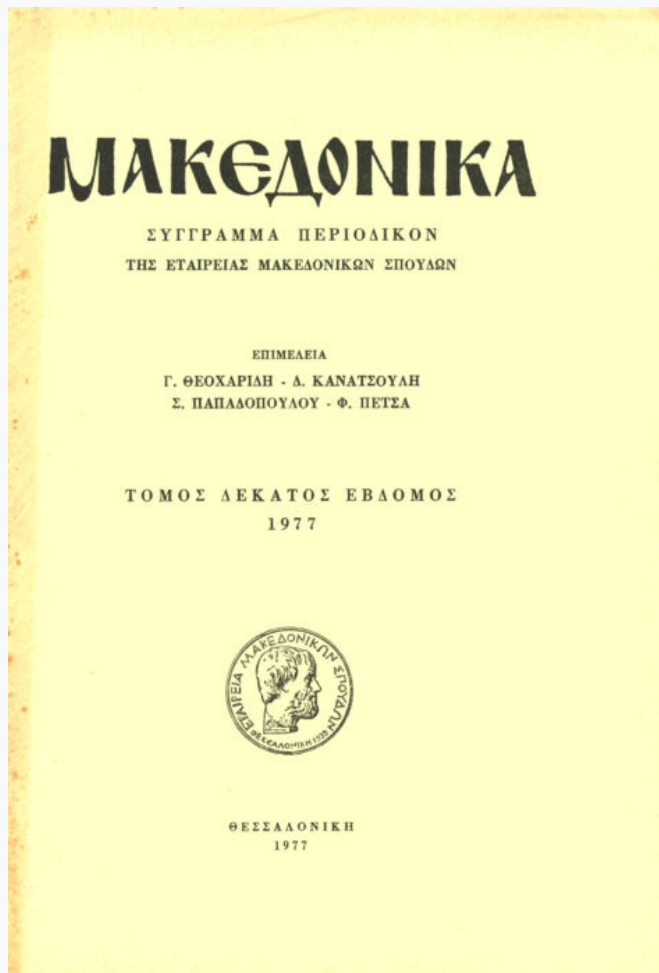

Μακεδονικά

Τόμ. 17, Αρ. 1 (1977)

Γεωργίου Θ. Λυριτσή, Γεώργιος Παπαζήσης,
αρχίατρος του στρατού, εκ Βελβενδού Κοζάνης
(1833-1895)

Δημ. Σπ. Τσαφάρας

doi: [10.12681/makedonika.395](https://doi.org/10.12681/makedonika.395)

Copyright © 2015, Δημ. Σπ. Τσαφάρας

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Τσαφάρας Δ. Σ. (1977). Γεωργίου Θ. Λυριτσή, Γεώργιος Παπαζήσης, αρχίατρος του στρατού, εκ Βελβενδού Κοζάνης (1833-1895). *Μακεδονικά*, 17(1), 475–476. <https://doi.org/10.12681/makedonika.395>

κατά τη διάλυσή της, καθώς και τὸ πολεμικὸ ὕλικό κ.λ., τὰ παρέδωσε στὴν «Πανελληνία Σκοπευτικὴ 'Εταιρεία» μὲ τὴν ὑποχρέωση ἢ τελευταία νὰ διαθέσῃ ποσὸ 30.000 δρχ. γιὰ τὴν ἴδρυσή ἱεροφροβίου τοῦ στρατοῦ καὶ νὰ συνεχίσῃ τὴ χορήγηση βοηθήματος στὶς χήρες τριῶν φονευθέντων ὀπλαρχηγῶν.

Ἡ ἐργασία τοῦ κ. Λυριτζῆ ὁλοκληρώνεται μὲ τὶς ὑποσημειώσεις κατὰ κεφάλαια, μερικές ἀρκετὰ μακροσκελεῖς, ἀλλὰ χρήσιμες κατὰ τὸν συγγραφέα γιὰ τοὺς πολλοὺς, τὸ παρόρμητα ἐγγράφων, 53 δὲν ἀριθμῶ, μὲ σύντομη περίληψη τὸ καθένα, κατὰλογο ἐγγράφων, συμπληρώσεις-διορθώσεις-ἐπανορθώσεις, συντομογραφίες, βιβλιογραφία, πίνακα εἰκόνων καὶ χαρτῶν, πίνακα περιεχομένων, παροράματα, πίνακα ὀνομάτων.

Ἀναντίρρητα ἡ εὐγενὴς φιλοδοξία τοῦ συγγραφέα, ποὺ διατυπώνει στὸν πρόλογο τοῦ τοῦ βιβλίου του, ὅτι δηλαδὴ ἐπιδόθηκε στὴ συγκέντρωση τῶν σχετικῶν μὲ τὴν 'Εθνικὴ 'Εταιρεία καὶ τὴ δράση της στοιχείων, «ὥστε νὰ μὴν ἐξακολουθῇ νὰ παραμένῃ λανθάνουσα μιὰ ἱστορικὴ σελὶς ἀπὸ τοὺς ἀγῶνας ποὺ ἐγίναν πρὶν ἀπὸ τὸ Δώδεκα, γιὰ νὰ κρατηθῇ ἡ Μακεδονία ἐλληνική» πέτυχε σὲ ἱκανοποιητικὸ βαθμὸ. Ὁ κ. Λυριτζῆς συγκέντρωσε, ὅχι χωρὶς ἀγάπη καὶ κόπο, πλῆθος στοιχείων σχετικῶν μὲ τὸ θέμα του, ποὺ ἦσαν ἢ ἐντελῶς ἄγνωστα (ἀρχαϊκὰ ἐγγράφα), ἢ ξεχασμένα καὶ δυσεύρετα σὲ σύγχρονα μὲ τὰ γεγονότα δημοσιεύματα (βιβλία, ἐφημερίδες κ.λ.), ἢ σκόρπια σὲ μεταγενέστερες ἐκδόσεις. Βέβαια ἡ ἐρευνα τοῦ κ. Λυριτζῆ δὲν μπορεῖ νὰ θεωρηθῇ τελειωτικὴ. Καὶ τοῦτο γιὰ τὴν βασικὰ ἓνα μέρος μόνο, τὸ μικρότερο, τοῦ ἀρχείου τῆς 'Εθνικῆς 'Εταιρείας εἶναι γνωστό. Τὸ μεγαλύτερο, ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ὁ συγγραφέας, δὲν γνωρίζει κανεὶς ποῦ βρίσκεται, ἀκόμη καὶ ἂν σώζεται, καὶ τοῦ ὁποῖο οἱ πληροφορίες θὰ εἶναι ὅπωςδὴποτε σημαντικὲς γιὰ μιὰ ὁλοκληρωμένη μελέτη τῆς 'Εθνικῆς 'Εταιρείας. Ἐπειτα ὁ κ. Λυριτζῆς, μολονὶ γράφει ὅτι «στὴν 'Εθνικὴ 'Εταιρεία κατελογίσθη ὅτι μὲ τὶς ἐνέργειές της ἔσυρε τὴν Ἑλλάδα στὸν ἀτυχὲ πόλεμο τοῦ 1897», δὲν συζητεῖ καθόλου τὸ θέμα αὐτό, ἐνῶ, νομίζομε, θὰ ἔπρεπε νὰ τὸν ἀπασχολήσῃ σοβαρὰ. Ἦταν ἢ δὲν ἦταν ὑπεύθυνος ἡ 'Εθνικὴ 'Εταιρεία γιὰ τὸν ἄδοξο αὐτὸ πόλεμο; Ἡ ἴδια ἡ 'Εθνικὴ 'Εταιρεία, βέβαια, μὲ τὴν «Ἐκθεσὶν τῶν πεπραγμένων» της ('Αθῆνα 1897), τὴν ὁποία φαίνεται νὰ ἀγνοῇ ὁ συγγραφέας, προσπαθεῖ νὰ ἀποσεισῇ τὴν εὐθύναν, καὶ εἶναι φυσικὸ. Δὲν εἶναι ὅμως ἀρκετὸ αὐτό. Ἀπαραίτητη εἶναι ἡ γνώμη τοῦ ἱστορικοῦ. Τέλος θὰ ἠθέλαμε νὰ παρατηρήσουμε ὅτι δὲν εἶναι σωστὸ σὲ δημοσιεύματα γιὰ πρώτη φορὰ ἐγγράφα νὰ παραλείπονται τμήματα, ἀδιάφορα μικρὰ ἢ μεγάλα, ἐπειδὴ κατὰ τὸν συγγραφέα δὲν ἐνδιαφέρουν τὸ θέμα. Καὶ τοῦτο γιὰ τὸ ἓνα μέρος δὲν παρέχεται πλήρης ἢ εἰκόνα τοῦ ἐγγράφου καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο δὲν ἀποκλείεται τὰ παραλείπομενα τμήματα νὰ ἔχουν ἀξία γιὰ κάποιον ἄλλον θέμα κ.λ.

'Εταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν

ΔΗΜ. ΣΠ. ΤΣΑΦΑΡΑΣ

Γεωργίου Θ. Λυριτζῆ, Γεώργιος Παπαζήσης, ἀρχίατρος τοῦ στρατοῦ, ἐκ Βελβενδοῦ Κοζάνης (1833-1895). Σύνδεσμος Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν Κοζάνης, ἀριθ. 10, Θεσσαλονίκη 1976, 8ο, σελ. 16.

Ἀπὸ τὸν γνωστὸ συγγραφέα κ. Γεώργιο Θ. Λυριτζῆ προέρχεται τὸ μὲ τὸν παραπάνω τίτλο ὀλιγοσέλιδο δημοσίευμα τοῦ «Συνδέσμου Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν Κοζάνης», ποὺ σκοπὸ ἔχει νὰ κἀνῃ εὐρύτερα γνωστὴ τὴν προσωπικότητα ἐνὸς διακεκριμένου Βελβενδινού, τοῦ ἀρχίατρον Γεωργίου Παπαζήσης.

Ὁ Παπαζήσης γεννήθηκε καὶ ἔμαθε τὰ πρῶτα γράμματα στὸν Βελβενδό. Τελείωσε τὸ γυμνάσιο καὶ σπούδασε τὴν ἱατρικὴ στὴν Ἀθῆνα. Ἀμέσως μετὰ τὶς πανεπιστημιακὲς του σπουδές, ὑπακούοντας στὴ φωνὴ τῆς πατρίδος, πῆρε μέρος στὴν ἐπανάσταση τῆς Θεσσα-

λίας (1854) και μάλιστα στη νικηφόρο μάχη της Κалаμπάκας. Στη συνέχεια κατατάσσεται στο στρατό και σταδιοδρομεί ως στρατιωτικός γιατρός· μετεκπαιδεύεται στο εξωτερικό· γίνεται γιατρός της βασιλικής οικογένειας· συμμετέχει με άλλους διαπρεπείς Μακεδόνες στην πενταμελή επιτροπή προπαρασκευής και οργάνωσης της επαναστάσεως του 1878 στη Μακεδονία. Πέθανε το 1895 άρχιατρος εν ενεργεία, δηλ. με τὸν ανώτατο τότε βαθμό του Ὑγειονομικοῦ Σώματος. Μὲ διαθήκη του κληροδότησε στὰ σχολεῖα τοῦ Βελβενδοῦ τὴν ἐκεῖ κτηματικὴ περιουσία του, καθὼς καὶ μέρος τῆς περιουσίας του στὴν Ἀθήνα, ἀπὸ τὴν ὁποία ἐπίσης ἄλλο μέρος διέθεσε γιὰ φιλανθρωπικοὺς σκοποὺς.

Ὁ κ. Λυριτζής μετὶ τῆς βιογραφίας τοῦ Παπαζήση, βασισμένη κυρίως σὲ πληροφορίες τοῦ ἡμερήσιου καὶ περιοδικοῦ τύπου τῆς ἐποχῆς, ἀλλὰ καὶ σὲ ἄλλα βοηθήματα καὶ πηγές, πλουτίζει τὴ νεώτερη μακεδονικὴ προσωπογραφία μετὰ μιὰ ἀξιόλογη προσωπικότητα τοῦ περασμένου αἰώνα.

Ἑταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν

ΔΗΜ. ΣΠ. ΤΣΑΦΑΡΑΣ